

Kistelek Város
Településfejlesztési
Konceptiója

BEVEZETŐ

A városfejlesztési koncepció – az 1997. évi LXXVIII. Törvény, valamint a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet szerint – átfogó, 10-15 éves időtávra szóló, **az önkormányzati döntéseket átgondolt fejlesztési gondolatmenetbe illesztő alapidokumentum**. Kistelek korábbi városfejlesztési koncepciója 2004-ben készült el, amelyre alapozva 2005-ben új településrendezési terv készült. Az elmúlt időszak városi fejlesztései, projektjei, a jelentős számban megvalósított pályázatok segítségével a 2004-ben kitűzött célok nagyrészt megvalósításra kerültek. Az új koncepció egyrészt alapul szolgál a középtávú integrált településfejlesztési stratégia (ITS) meghatározásához, valamint 2018-ban a jogszabályok által meghatározva elkészítendő új városrendezési terv elkészítéséhez, másrészt - **mint hosszú távú városfejlesztési program** - ténylegesen meghatározza azokat a célokat, amelyek az elkövetkező években **Kistelek fő fejlesztési irányait tartalmazzák. A koncepció alapján a városrendezési terv feladata azon szabályok megalkotása, amelyek jogi keretet biztosítanak a koncepcióban meghatározott városfejlesztési célok eléréséhez.** Az elmúlt évtized igazolta, hogy a városrendezési tervet rugalmasan tudtuk igazítani a kitűzött célokhoz, szükség esetén módosítva az abban megfogalmazottakat. Az új koncepció legfontosabb feladata, hogy megfogalmazzon minden olyan fő prioritást és kapcsolódó intézkedést, amely meghatározza Kistelek elkövetkező éveinek fejlesztési irányait, továbbra is szoros összhangban a városfejlesztési stratégiával és a településrendezési tervvel.

Az új koncepcióban **hét stratégiai célirány** mentén dolgozunk a város elkövetkező évtizedének társadalmi, gazdasági életére, táji, természeti és épített környezetére vonatkozó főbb feladatokat meghatározva, továbbra is figyelembe véve az Európai Városok Chartájának ajánlásait.. Fontos a koncepció elkészítése során, hogy megjelöljük és kiemelten foglalkozzunk azokkal a legfőbb fejlesztési prioritásokkal, amelyek a város jövőjének legmeghatározóbb részei.

A városfejlesztési koncepcióban meghatározottak alapján az integrált településfejlesztési stratégia jelenti a feladatok végrehajtásának következő lépcsőfokát. Az ITS a hosszútávú célkitűzéseket tovább bontja stratégiai intézkedésekké, egyben meghatározva a városrészekre vonatkozó fejlesztési lehetőségeket. A megfogalmazott célok akkor válhatnak tényleges cselekvési programmá, ha az intézkedések, a kijelölt akciók műszaki és pénzügyi tartalmat kapnak. Ezeket tartalmazza az egyes projektek során elkészítendő intézkedési- vagy akcióterv. **Az akcióterv (intézkedési terv), mint operatív cselekvési program támpontot nyújt az anyagi-pénzügyi források felkutatásához, a költségvetések elkészítéséhez.**

A koncepció összefoglalja mindazokat a teendőket, amelyek Kistelek szempontjából aktuálisak, illetve tartalmazzák a város hosszú távú elképzeléseit. Ugyanakkor elmondható, hogy a koncepció nem teljes – nem is lehet az –, merülhetnek fel újabb feladatok, célok, ezért folyamatos bővítésre, felülvizsgálatra, átdolgozásra van szükség a jövőben.

1. JÖVŐKÉP

1.1. A település jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetére vonatkozóan (Kistelek, mint a fejlődést választó település, kisváros)

A 2004-es városfejlesztési koncepció szerint: „az 1989-ben városi rangot kapott Kistelek valójában még mindig inkább falu, ahol a falusias és tanyás jellemzők dominálnak”. Kistelek az elmúlt évtizedben nagy utat tett meg és kijelenthetjük a fent leírt megállapításnak már csak részei igazak. A falusias település kisvárosiassá alakult át, amelyben nagy szerepet játszottak azok a megvalósult programok, amelyek a különböző intézményi fejlesztésekre, az infrastruktúrák fejlesztésére, a városközpont átalakítására, gazdaságfejlesztésre vonatkoztak. Kistelek városias létének megteremtésében továbbra is előnyben van a nagyvárosokhoz képest, hiszen a településszerkezet egyszerű könnyen „átlátható”, a kisvárosi építészeti, térrendezési formák egységben alakíthatóak, szervezhetőek, **és ami nagyon fontos, hogy könnyebb a kisváros társadalmát a város fejlesztésében is aktív közösséggé formálni.**

Kistelek településfejlesztésének kulcsa a múltban gyökerezik, a kialakult alapfeltételek ma is aktuálisak, a fejlődés a múlt örökségére alapozva valósulhat meg. **Kistelek** tudatos tervezés, mérnöki kimérés eredményeként **sakktábla alaprajzú, teleklábas településként** született meg, amelynek lényege, hogy a párhuzamos és derékszögű utcák által körülzárt, téglalap alakú telektömbök két-két egymással érintkező teleksorból állnak.

Már Kistelek létrejöttében is döntő szerepet játszott az a tény, hogy **a Szeged-Budai és a Csongrád-Majsa útvonalak a későbbi település központjában keresztelték egymást.** Ez a **kedvező közlekedés-földrajzi adottság** Kistelek történetének alakulásában mindvégig meghatározó jelentőséggel bírt, egyben megrajzolta a település szerkezeti alaprajzát. A telepítéskor közvetlenül a keresztelődés mellé építették fel a templomot, ezzel meghatározva Kistelek központi terének a „magját”, mai napig tartó érvénnyel. A későbbiek folyamán a falu főbb épületei e köré csoportosultak, valamint a négy fő utcára.

A 18. század második felétől a tiszta népi építészeti formákat képviselő vályogházak épültek. A főutcák néhány szakasza a fordított szárazkapu bejáratú házakkal és az üzletek zárt sorával **a 20. század közepéig kis mezővárosi jelleget kölcsönzött a település központjának.** Napjainkban ilyen parasztpolgári jellegű házsor, csak nyomokban maradt meg a Petőfi és a Rákóczi utcán.

Megfogyatkoztak a szegedi tájra jellemző, korábban Kisteleken is elterjedt, **napsugaras oromdíszű parasztházak** is. Ma már csupán néhány hirdeti az egykori kisteleki népi építészeti emlékét.

Az 1970-es évektől a szocialista-realista gondolkodás jegyében felépültek az első **betonszerkezetes, lapos tetős „kocka” társasházak,** illetve a hasonló stílusú középületek is, melyek nem illeszkedtek a falukép formálódásának természetes folyamatába. Meggyőződésünk továbbá, hogy építésük módjából adódóan **ma is oda nem illő elemként magasodnak a város különböző pontjain.**

Az 1990-es évek végétől megerősödött az **egységes építészeti arculatra való törekvés a modern formák és az esztétikus megjelenés jegyében.** Ezt igazolják az ezredforduló éveiben és a XXI. század elején a város egészében történt új építések és átalakítások is. Nem hagyható figyelmen kívül a terek ésszerű formálása sem, mely ugyancsak jelentős fejlődésen ment keresztül.

Kistelek elmúlt időszaka a városiasodás jegyében zajlott. Sok tekintetben megvalósult az az építészeti szempontból korábban kitűzött elsődleges cél, mely szerint a városiasodás településképi elemei átgondoltan, tervszerűen megjelentek. Ezen koncepció mentén alakult át Kistelek teljes városközpontja, annak építészeti arculata, terei, zöldfelületei. Tovább bővült az az intézményhálózat, amely Kisteleket járásközponttá tette. **Az átgondolt, összefogott tervezés elkezdődött Kistelek teljes területén, és belterületi határain kívül is, ugyanakkor ezt a folyamatot tovább kell folytatni.** A város határai soha nem azonosak a városi társadalom határaival. A városnak továbbra is szüksége van a környező térségre. **Fordítva pedig, a környező térségnek is szüksége van a város nyújtotta (kulturális, egészségügyi, oktatási, sport, kereskedelmi, stb.) szolgáltatásokra és munkalehetőségekre.**

Az is nagyon fontos, hogy a városnak egyensúlyt kell teremtenie a modern fejlődés és a történelmi örökség megóvása között; integrálnia kell az újat anélkül, hogy elpusztítaná a régit; támogatnia kell a fenntartható fejlődés elvét. Egy város múlt nélkül olyan, mint egy ember emlékezet nélkül. Az emberek rajta hagyják életük, munkájuk és saját személyes történetük nyomait a városban: erről tanúskodnak az épületek, a fák, a templom, a házak, az utcák. Ezek alkotják **a múlt kollektív örökségét, és** elősegítik azt, hogy az emberek mindenkor a folyamatosság érzetének birtokában éljék életüket, és készüljenek a jövőre. Kistelek jövője is- a múlt örökségének megőrzésén túl- a város gazdasági életének, a munkahelyeknek, a biztonságos és fenntartható környezetnek, a városban található szolgáltatásoknak és infrastruktúráknak, valamint az itt élő embereknek a függvénye. Kistelek következő fejlesztési időszakának ezért kiemelt, a város jövőjét alapvetően befolyásoló területei vannak, ezek közül is első számú prioritást jelent a gazdaságfejlesztés.

A városok harmonikus belső fejlődését ajánló Európai Városok Chartája fejezetek szerint foglalja össze a teendőket, melyek nagy része Kistelek város számára is követendő elvek. Ezek a következők:

- **Közlekedés és mobilitás**
 - Alapvető fontosságú, hogy a közlekedés, ezen belül is különösen a magángépkocsi-forgalom csökkenjen.
 - A mobilitást oly módon kell megszervezni, hogy elősegítse a lakható város fenntartását, és lehetővé tegye, hogy a közlekedés különböző formái egymás mellett létezzenek.
 - Az utcának ismét társadalmi szintérré kell válnia.
- **Környezet és természet a városban**
 - A hatóságok feladata következetes és ésszerű módon gondozni és kezelni a természeti és energiaforrásokat.
 - Az önkormányzatnak saját környezetvédelmi stratégiát kell kidolgoznia.
 - Az önkormányzatnak védenie kell a természetet és a zöld területeket.
 - A természetvédelem fontos tényező a közösségi aktivitás és büszkeség fejlesztésében.
- **A város fizikai formája**
 - Meg kell óvni a városközpontot, mint az európai kulturális és történelmi örökség fontos szimbólumát.
 - Az építészeti tevékenység és fejlesztés a városkép lényeges tényezői.
 - Minden embernek joga van ahhoz, hogy egészséges, biztonságos, nyugodt, kellemes és ösztönző hatású környezetben éljen.

- Egy város vitalitása a kiegyensúlyozott lakóhelyi lehetőségek, és a városközpont lakóhely jellegének fenntartásán múlik.
- **A város építészeti öröksége**
 - A városi örökség megőrzése gondosan kidolgozott törvényi keretet igényel.
 - Tájékoztatási stratégiát kell kidolgozni a városi örökség megőrzésének érdekében.
 - Megfelelő és gyakran újonnan kidolgozandó pénzügyi mechanizmusokra és együttműködési formákra van szükség.
 - A városi örökség legyen a modern élet szerves része, az általános tervezés fontos eleme.
 - A városi örökség megóvása a gazdasági fejlődés ösztönzőjévé válhat.
- **A lakás**
 - A városlakóknak joguk van a háborítatlan magánélethez.
 - Minden embernek és családnak joga van a biztonságos és higiénikus lakáshoz.
 - Az önkormányzatnak biztosítania kell a sokféle lakáslehetőséget, a választékot és a mobilitást.
 - A leghátrányosabb helyzetű személyek és családok jogait a piaci erők önmagukban nem tudják biztosítani.
 - Az önkormányzatnak gondoskodnia kell az elérhető lakásvásárlási lehetőségekről és a lakásbérlet biztonságának megteremtéséről.
 - A régebbi lakások újjáépítését nem szabad a meglévő társadalmi összetétel rovására elvégezni.
- **Biztonság és bűnmegelőzés a városban**
 - A biztonság megteremtését és a bűnözés megakadályozását célzó következetes politikának a megelőzésen, a törvények betartásán és a kölcsönös támogatáson kell alapulnia.
 - A városi biztonságpolitikának naprakész, átfogó statisztikákra és információkra kell épülnie.
 - A bűnmegelőzés a közösség minden tagjának ügye.
 - A városi biztonságpolitika hatékonyságának feltétele a rendőrség és a helyi közösség szoros együttműködése.
 - Szükséges a helyi kábítószer-ellenes politika kidolgozása és alkalmazása.
- **A hátrányos helyzetű és mozgássérült emberek a városban**
 - A városokat úgy kell kialakítani, hogy minden lakos akadálytalanul eljuthasson bárhová.
 - A hátrányos helyzetű és mozgássérült embereket érintő irányelveknek nem túlzott védelmükre, hanem a társadalomba való integrációjukra kell törekedniük.
 - Alapvető fontosságú a hátrányos helyzetű vagy kisebbségi csoportokat képviselő egyesületek közötti illetve a velük való együttműködés.
 - A lakóházaknak és a munkahelyeknek igazodniuk kell a hátrányos helyzetűek és a mozgássérültek szükségleteihez.
 - Az utazás, az egyéni és a tömegközlekedés lehetősége nyitva kell, hogy álljon minden ember előtt.
- **Sport és szabadidő hasznos eltöltése a városban**

- Minden városlakónak joga van részt venni a sport- és a felüdülést célzó tevékenységekben.
 - Biztonságos és jól megtervezett sportlétesítményekre van szükség.
 - Minden városi lakosnak joga van ahhoz, hogy egyéni lehetőségeihez mérten a maximumig tudja fejleszteni a sportban való jártasságát.
- **Kultúra a városban**
 - Minden városi lakosnak joga van a kultúrához.
 - A város kulturális fejlődése hozzájárul gazdasági és társadalmi fejlődéséhez.
 - A kultúra fejlesztése és a valódi kulturális demokrácia feltételezi a helyi önkormányzat és a közösségi csoportok, az alapítványi szektor és a magánszektorok közötti széles körű együttműködést.
 - A kulturális pluralizmus előfeltétele a kísérletezés és az újítások ösztönzése.
- **Egészség és egészségügy a városban**
 - A városi környezetnek olyannak kell lennie, hogy előmozdítsa minden polgár jó egészségét.
 - A jó egészség biztosításának egyik fő tényezője az emberek megbízható és folyamatos ellátása az alapvető igényeket kielégítő javakból.
 - Az önkormányzatnak ösztönöznie kell a közösségi alapon történő egészségügyi kezdeményezéseket és részvételt.
- **Civil részvétel, városirányítás és városrendezés**
 - A városi polgárok részvételét a helyi politikai életben a szabad és demokratikus képviselőválasztásra való jognak kell garantálnia.
 - A polgárok hatékonyan vegyenek részt a helyi politikai életben a helyi politikai és adminisztratív struktúra minden szintjén.
 - A polgároknak joguk van ahhoz, hogy a közösség jövőjét érintő minden főbb tervezet kapcsán véleményt nyilváníthassanak.
 - A városirányítás és -tervezés alapjául maximális mennyiségű, a város jellegzetességeire és különleges sajátosságaira vonatkozó információ kell szolgálgjon.
 - A helyi politikai döntéseknek a szakemberek csoportjai által irányított városi és regionális tervezésen kell alapulniuk.
 - A döntéshozási folyamat végén születendő politikai döntéseknek lényegbevágónak és érthetőnek kell lenniük.
 - Az önkormányzatnak biztosítania kell a fiatalság részvételét a helyi közösségek életében.
- **Gazdasági fejlődés a városban**
 - Az önkormányzatnak biztosítania kell a hozzájuk tartozó közösségek gazdasági fejlődését.
 - A gazdasági és a társadalmi fejlődés elválaszthatatlanul összefügg.
 - Gazdasági és társadalmi tekintetben a város része az őt környező régióknak.
 - A gazdasági növekedés és fejlődés feltétele az olyan infrastruktúra, amely kellőképp biztosítja e növekedés alapjait, fenntartását és fokozását.
 - A magán és hatósági szektorok közötti együttműködés a városok gazdasági növekedésének és fejlődésének fontos összetevője.

1.2. A város jövőképe a térségi szerepére vonatkozóan (Kistelek, mint térségközpont)

Az „Új európai területfejlesztési perspektívák” című dokumentum, hasonlóan az „Az Európai Városok Chartájá”-hoz fontos elveket, és ajánlásokat fogalmaz meg a tagállamok és csatlakozó országok számára egyaránt. Mindkét dokumentum kiemeli, hogy bármilyen városfejlesztési beavatkozás, intézkedés komoly elemzést, tanulmányozást, ismereteket és felelősséget igényel. Az ajánlások egyértelműen rögzítik: **a helyes utat mindig a politikai és szakmai megközelítések kettőssége jelöli ki, s a sikeres várospolitikát a városi élet és a városi funkciók összekapcsolásának folyamatosságán múlik.**

A policentrikus, sokközpontú városfejlesztés európai ajánlásai szerint minden városnak meg kell találnia a településhálózatban pontos, hierarchikusan is meghatározható helyét, ahhoz hogy megfelelően hozzá tudjon járulni a térségek és régiók kiegyensúlyozott, fenntartható fejlődéséhez. Ugyanehhez kapcsolódva fogalmazza meg a dokumentum az ún. komplementer (egymás térségfejlesztő hatásait tudatosan kiegészítő) központok **területi funkciómegosztásának elvét, amely szerint a városok és a környező vidékük között kialakuló funkcionális egymásrautaltság a közigazgatási határokon átnyúló önkéntes együttműködést tesz szükségessé a helyi önkormányzatok között,** s ezek jelentősen hozzájárulhatnak a régiók versenyképességének erősítéséhez.

Kisteleknek, mint korábbi térségközpontnak, jelenleg járásszékhelynek az elkövetkező időszakban is fontos feladata lesz térségi irányítószerepe, a térségi feladatok koordinálása, hiszen csak erősödni fog az az együttműködés, amelynek eredményeként a térségben számos, kibontakozni vágyó gazdasági, társadalmi, kulturális, környezetvédelmi, non-profit kezdeményezés kel életre, melyek intenzív és hosszú távú fejlődés motorjává válhatnak.

Kistelek gazdasági, foglalkoztatási szerepe tovább erősödik, a város versenyképessége nő, és az ipari parkban és kijelölt gazdaságfejlesztési területeken történő további beruházások eredményeként nem csupán kistérségi, hanem megyei és regionális szerepe is jelentőssé válik. Ezáltal a hatásterület gazdaságirányítási, szervezési és munkahelyi központja lesz. Kulturális, sport, szabadidős, egészségügyi és szolgáltató-kereskedelmi központi szerepe tovább bővül, biztosítva a városnak és vonzáskörzetének magas szintű ellátását. Oktatási jelentősége erősödik, elsősorban a helyi gazdaság által igényelt (középfokú) képzések fejlődnek.

1.3. A településfejlesztési elvek rögzítése (Kistelek, mint az „élhető város”):

Kistelek a legfőbb kijelölt fejlesztési prioritásainak megvalósítása által tudja biztosítani azt az elvet, hogy hosszú távú fejlesztési elképzeléseinek középpontjába magát az embert kívánja állítani, ezáltal a város, mint társadalmi szervezet kerül előtérbe. „Az európai városok chartája” szerint az az ideális város, amelynek sikerül összebékítenie egymással a városi élet különböző területeit és tevékenységeit (a közlekedéssel, az otthoni élettel, a munkával és a szabadidős tevékenységgel kapcsolatos igényekkel), amely védelmezi a polgári jogokat, amely tükrözi lakóinak különféle életstílusát és magatartásmódját, és fogékony ezek iránt. Amely teljes mértékben tekintettel van mindazokra, akik a városban élnek, ott dolgoznak, kereskedelmi tevékenységet folytatnak, vagy odalátogatnak, akik szórakozás végett, kulturális céllal, információ- vagy tudásszerzés érdekében tartózkodnak ott, vagy ott tanulnak. (Isd. Részletesen melléklet)

Kisteleken a feladat tehát kettős: mennyiségi és minőségi fejlesztésre is szükség van, de hangsúlyozni kívánjuk azt a prioritást élvező szempontot, mely szerint nem az ember van a városért, hanem a város van az emberért.

Természetesen ezen célok gyakorlatban történő megvalósításához Kisteleken és a térségben is erős gazdasági háttérrel kell biztosítani. Kisteleknek megvannak a következő évekre szóló fejlesztési lehetőségei és elképzelései, hiszen adottságai kedvezőek ehhez. A feladat ezek megvalósítása eredményeként a városban előállított jövedelem tartós növelése, annak a város mind szélesebb rétegeihez való eljuttatása, amely során tovább bővül a városi termékek és szolgáltatások piaca, növekszik a helyi adóalap, fejlődik az infrastruktúra és a közszolgáltatások egyaránt. **A sikeres városokban, így Kisteleken is cél az ún. „tudás alapú” társadalom megteremtésével és fejlesztésével elérni a szükséges gazdasági szerkezeti és technológiai változásokat.** Ezek révén válik képessé a város az újítások, az innovációk befogadására. Egyre fontosabbá válik a helyi életkörülmények minősége, felértékelődnek a környezeti és nem anyagi értékek is.

Kisteleken az utóbbi években egyre erőteljesebb a város lakosságának bekapcsolódása a társadalmi élet különböző területeibe. Ezt az elvet - az embert középpontba helyező szempont alapján - egyre tudatosabbá kell tenni, hiszen a város fejlesztésének alapja a közvetlen polgári részvétel kell hogy legyen, mégpedig – a demokrácia elvét követve – egy olyan helyi önkormányzaton belül, amely maga is a lehető legnagyobb autonómiát és pénzügyi függetlenséget élvez. **Jelen városfejlesztési koncepció már ezen elvet követve igyekezett Kistelek hosszú távú stratégiai fejlesztési céljait meghatározni.** Mint ahogyan a kistelekiek élete tükröződik a múlt emlékeiben, úgy a jövő Kisteleke is lakóinak vetülete lesz, ezért azt az emberekből kiindulva kell azt tökéletesíteni.

2. CÉLOK

2.1. A település átfogó fejlesztését szolgáló célok meghatározása

- A gazdasági versenyképesség növelése, vállalkozásfejlesztés, munkahelyteremtés és a lakossági jövedelemszerzés elősegítése
- Közlekedési adottságok javítása: a közlekedési rendszer és infrastruktúra fejlesztése
- Az épített környezet minőségének javítása: európai színvonalú kisváros felépítése
- A természeti környezet minőségének javítása, a környezetvédelmet szolgáló infrastruktúra és a zöldterületek fejlesztése
- A kulturális, sport és szabadidős szolgáltatások bővítése és a hozzá tartozó humáninfrastruktúra fejlesztése, civil társadalom erősítése
- Az oktatás fejlesztése, átszervezése, humán-erőforrásfejlesztés
- Az egészségügyi ellátás és szociális gondoskodás erősítése, közbiztonság és bűnmegelőzés

2.2. Részcélok és a beavatkozások területei egységeinek meghatározása

A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó cél és a részcélok kapcsolata

2.2.1. A gazdasági versenyképesség növelése, vállalkozásfejlesztés, munkahelyteremtés és a lakossági jövedelemszerzés elősegítése

Fejlesztési részcélok

- Versenyképes gazdaság- és vállalkozásfejlesztés, a lakosság jövedelemszerző képességének és életminőségének javítása
- Vonzó gazdasági környezet és modern infrastruktúra kiépítésével a fogadóképesség biztosítása, hazai és külföldi tőkeberuházások ösztönzése
- Új termelő és szolgáltatói kapacitások megjelenésének lehetővé tétele, támogatása
- A gazdasági ágazatok piacképességének és hatékonyságának fejlesztése
- A helyileg előállított alapanyagok hozzáadott értéket növelő feldolgozása
- Az idegenforgalmi kínálat összehangolt fejlesztése, turisztikai desztináció menedzsment szervezet fejlesztése
- Szakmai ismeretek erősítése oktatási és képzési rendszerek javításával, a szakképzés, felnőttképzés bővítésével
- Együttműködések és beszállítói kapcsolatok erősítése
- A vállalkozói kultúra és ismeretek fejlesztése és tudásmegosztás a vállalkozások között
- Innováció ösztönzés, innovatív kommunikáció, infokommunikációs fejlesztés
- Kutatásfejlesztés, korszerűsítés
- Energiahatékonyság, megújuló energia- intelligens energiafelhasználás fejlesztése
- A munkaerő-piaci viszonyok javítása, foglalkoztatás bővítése, a munkaerő-piaci kompetenciák fejlesztése
- Népességnövekedés a munkahelyek megtartásával, új munkahelyek kialakításával
- Esélyegyenlőségi szempontok megvalósítása

A fenti célok megvalósulásával: a helyi gazdaság korszerűsödik, versenyképessége nő. A helyi vállalkozások tovább erősödnek, szerepük nő, de bővül a kívülről érkező befektetések és profilok köre a vonzó gazdasági környezet következtében. Minden méretű vállalkozás esetén szélesedik a hozzáadott érték előállítására való törekvés. A mikro- és kisvállalkozások stabilizálódnak, erősödnek mind a termelő, mind a kereskedelmi és szolgáltató szektorban. A munkahelyek száma jelentősen bővül, fokozódik a magasan kvalifikált munkaerő iránti igény, de javul az

alacsonyabban képzetek foglalkoztatása is. Mindez hosszútávon kiszámítható, értékteremtő munkát, fenntartható életszínvonal növekedést eredményező jövedelmezést jelent.

A Kistelek és Térsége Ipari Park és a rendezési tervben kijelölt gazdaságfejlesztési övezet területei kibővülnek a lehetséges határig. Ezen belül tovább nő az ipari területek aránya. A megkezdett infrastrukturális fejlesztések folytatódnak, és a fejlesztési terület egészen teljes körű infrastrukturális és közmű ellátottságot eredményeznek. Az alapközművek mellett folytatódik a feltáró, szerviz és kerékpárutak építése, új ipari és technológiai szennyvizet befogadó mű épül. Erősödik a megújuló energiák hasznosítása. A gazdasági infrastruktúra fejlesztéséhez kapcsolódóan új inkubátorházak jönnek létre, valamint bővül a szolgáltatások köre a vállalkozások támogatása céljából. A fejlesztési területek teljes egészében fogadóképessé válnak minden típusú gazdasági befektetés számára.

Folytatódnak a turisztikai fejlesztések a város bel és külterületén is. Erősödik az idegenforgalmi kínálat, különösen az egészség- és wellness turizmus területén, tovább fejlődik a kulturális és gasztronómiai turizmus, valamint az aktív turisztikai kínálat is. Jelentősen nő a hozzánk érkező turisták és a vendégéjszakák száma.

A mezőgazdaságban előállított alapanyagok hozzáadott érték növelése széleskörűvé válik a feldolgozóipari kapacitás bővülésével.

A gazdaságfejlesztéshez szükséges munkaerő biztosításához alkalmazkodik a helyi oktatási rendszer, rugalmassá és folyamatossá téve az aktuális munkaerő igényeknek megfelelő oktatást, átképzést, továbbképzést. Az oktatási-képzési kínálat bővül, javul az idegen nyelvi ismeret és informatikai műveltség. A legalacsonyabban képzetek tudását is sikerül a munkaerő-piaci küszöb szintjére fejleszteni, és bővülnek a magasabban kvalifikált munkaerő képzési lehetőségei is az élethosszig tartó tanulás lehetőségeivel párhuzamosan. A nők foglalkoztatását lehetővé tévő gyermekjóléti intézmények fejlesztése megkönnyíti munkába állásukat.

2.2.2. Közlekedési adottságok javítása: a közlekedési rendszer és infrastruktúra fejlesztése **Fejlesztési részcélok**

- Az életminőség javítása a városi környezet közlekedési infrastruktúrájának tudatos és igényes fejlesztésével
- A közlekedési infrastruktúra fejlesztésével a gazdasági, és turisztikai fogadóképesség erősítése
- Regionális hatású fejlesztéseket indukáló közlekedési nagyberuházások megvalósítása (repülőtér kialakítása, intermodális közlekedési csomópontfejlesztés)
- Települési közlekedés fejlesztése: közúthálózat-bővítés és felújítás, közlekedésbiztonság erősítése, parkolók létesítése, gyalogos közlekedés, akadálymentesítés (esélyegyenlőség), forgalomcsillapítás, mezőgazdasági utak burkolása és rendben tartása, új feltáró utak létesítése, kerékpárforgalmi hálózatok, - tárolási lehetőségek, személyszállítási szolgáltatás
- A fejlesztések által nagyobb térségi közlekedési mobilitás, munkaerő mobilitás ösztönzése
- Közösségi közlekedés infrastruktúrájának fejlesztése (vasúti csomópont- és állomáskorszerűsítés, buszmegállók felújítása, buszpályaudvar fejlesztése)

A fenti célok megvalósulásával: az életminőség javul a városi környezet közlekedési infrastruktúrájának tudatos és igényes fejlesztése által. A városi közlekedés fenntartható fejlesztése erősödik.

Jelentősen javulnak a közösségi közlekedés feltételei, megújul a vasútállomás és a hozzá kapcsolódó infrastruktúra, a buszpályaudvar és a buszmegállók. A kibővülő érkező és induló járatok biztosítják a munkába járás feltételeit és a lakosság teljes körű közösségi közlekedési szolgáltatását.

A város élhetőségét segítve megvalósul a városközpont tehermentesítése, az átmenő teherforgalom megszüntetése a Kisteleket elkerülő út megépítésével.

A környezetvédelmi problémák csökkentése érdekében erősödnek környezetbarát közlekedési módok. Mind gazdasági, társadalmi, mind pedig környezetvédelmi szempontokat figyelembe véve fontos, hogy a közlekedési hálózat fejlesztése és a forgalomszervezés is a fenntartható mobilitást szolgálja – a közösségi, a kerékpáros és gyalogos közlekedés arányának növelésével, környezetbarát közlekedési eszközök alkalmazásával.

A belváros tehermentesítése érdekében (pl.: piac, szakorvosi rendelő) jelentős számú új parkoló épül.

A városközpontban a négy főutcán teljes körűvé válik a gyalogosközlekedést szolgáló felületek kiépítése, felújítása, folytatódik a kerékpárutak fejlesztése. A kerékpár közlekedéshez kapcsolódóan minden szükséges helyszínen kerékpártárolók épülnek.

A város minden utcáján megvalósul a szilárd burkolatú utak megépítése és az útburkolatok felújítása, valamint a járdák kialakítása. A város külterületi útjai, mint fejlesztési területek feltáró útjai szilárd burkolatot kapnak, a földutak folyamatos karbantartását az önkormányzati géppark biztosítja.

A gazdaságfejlesztési területeken kiépülő közlekedési infrastruktúra (feltáró utak, szerviz út, kerékpárút) biztosítja az anyag és áruszállítást és munkaerő mobilitást.

Megvalósul a regionális jelentőséggel is bíró reptér projekt, illetve a vasúti személy és áruszállítást az ipari park közúthálózatával összekapcsoló intermodális közlekedésfejlesztés, melyek hosszú távú stabilitást, térség és gazdaságfejlesztést eredményeznek.

2.2.3. Az épített környezet minőségének javítása: európai színvonalú kisváros felépítése Fejlesztési részcélok

- Az épített környezet minőségének javítása: európai színvonalú kisváros felépítése, a városközpont átalakításával, a közterületek fejlesztésével, a zöldfelületek növelésével, a lakáshelyzet javításával, új beruházásokkal, rozsdáövezetek helyreállításával
- A jelentős építészeti értékkel rendelkező régi épületek városképbe illeszkedő átalakítása, a tradicionális építészeti emlékek megőrzése
- A helyileg védett építészeti értékek számának növelése, és védettségük tényleges megvalósítása
- A tanyák turisztikai célú felújítása
- A városközpont rekonstrukciójának folytatása, vonzó, európai színvonalú településközpont kialakítása: épületek rekonstrukciója, területek nyitása, zöld felületek növelése
- A zöld felületek fejlesztése, megfelelő térelemekkel történő felszerelése: játszóterek építése, ivó kutak, szökőkutak, térszobrok, utcabútorok, egyéb díszítő elemek elhelyezése
- Rekreációt és az idegenforgalmat szolgáló városi környezet fejlesztése
- A gazdaságfejlesztést szolgáló épületek felújítása, bővítése
- Új beruházások által a település népességmegtartó-képességének javítása, a fiatalok, idősek életkörülményeinek javítása
- Szociális bérlakások építése, felújítása, fecskeházak építése
- Új lakónegyed, lakópark, nyugdíjas lakópark építése
- Intézmények, épületek felújítása, bővítése, energiahatékonyságának növelése
- A szegregációs folyamatok felszámolása
- Esélyegyenlőségi szempontok megvalósítása, akadálymentesítés a közintézményekben

A fenti célok megvalósulásával: a városi élet fontos részét képező városképi elemek, a közterek, középületek, lakhatási feltételek, közművek állapota javul. A város vonzereje mind lakossági, mind befektetői és idegenforgalmi szempontból növekszik. A város múltját és hagyományait

képviselő építészeti értékek folyamatos karbantartása, jó állapota általánossá válik, biztosított az épített örökség védelme.

Az épített környezet fejlesztésével párhuzamosan növekszik az energiahatékonyság, erősödik a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás.

A leromlott területek felszámolása, a leszakadó településrészek épületállományának és közterületeinek megújítása, valamint a kihasználatlan épületek, telkek, rozstdaövezetek és barnamezős területek hasznosítása intenzívebbé válik, megszűnnek a szegregációval veszélyeztetett területek.

Az épületállomány fejlesztése a városképi és környezeti szempontok mellett gazdaságfejlesztési célokat is szolgál.

A lakhatási feltételek javítása, a bérlakás program fontos szerepet játszik a fiatal szakképzett munkaerő városban tartásában, városba vonzásában. Fecskeházak, bérlakások épülnek, új lakóparkokkal bővül a település, nyugdíjas házak épülnek.

A városi és városkörnyéki zöldterületek megóvása, további fejlesztése, környezetbarát megközelíthetőségének biztosítása a vonzó településkép megteremtését eredményezi.

A külterületi tanyák közműellátottsága javul. A tanyák hasznosítása, ezzel párhuzamosan megújítása erősödik (pl.: turisztikai hasznosítás)

A városi arculat színvonalának emelkedése az identitástudatot, a városhoz ragaszkodást is erősítő társadalmi előnyökkel jár.

A város intézményeinek fejlesztése és bővítése során megvalósul az akadálymentesítés, ezáltal az egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása.

2.2.4. A természeti környezet minőségének javítása, a környezetvédelmet szolgáló infrastruktúra és a zöldterületek fejlesztése **Fejlesztési részcélok**

- A természeti környezet minőségének javításával az életminőség javítása
- Az infrastruktúra és közműellátottság környezetvédelmi szempontú továbbfejlesztése
- Belterületi csapadékvíz, belvíz-elvezetést célzó fejlesztések
- Az ivóvízellátás minőségének javítása. A vízellátás és a vízigény közötti egyensúly javítása. Gazdasági vízgazdálkodási eszközök kifejlesztése és alkalmazása, beleértve a víztakarékos mezőgazdasági módszerek és öntözési technológiák elősegítését. Vízrendezési, vízkár elhárítási, vízgazdálkodási problémák mérséklése
- Ipari szennyvízelvezetés és tisztítás környezetvédelmi szempontú megvalósítása
- Megújuló energiaforrások felhasználásának növelése, energiahatékonyság erősítése, intelligens energiafelhasználás
- Zöldáram-termelés elősegítése (közvetlenül a hálózatba táplálva)- biomassza, biogáz, geotermikus energia, nap-, vízenergia, villamos energiatároló rendszerek
- Ökológiai fenntartható fejlődés hosszú távú biztosítása: zöld infrastruktúra fejlesztése, leromlott ökoszisztémák helyreállítása, természeti értékek és területek állapotának javítása
- A zöld területek növelése, a már meglévők rendezése
- Közterületek fenntartható tisztaságának biztosítása
- Szelektív hulladékgyűjtés elterjesztése
- A térség természeti vonzerőinek fejlesztése és kihasználása.
- A helyileg védett növénytársulások, állatfajok, természeti értékek számának növelése, és védettségük tényleges megvalósítása.
- Klímaváltozás hatásaihoz való alkalmazkodás, természeti katasztrófák megelőzése

A fenti célok megvalósulásával: a város természeti értékeit sikerül megőrizni

Általánossá válik a magas színvonalú városi környezet iránti igény, nő a lakosság környezettudatossága, az ezzel kapcsolatos ismeretterjesztő előadások, bemutatók szervezése folyamatos, a lakosság érzi a környezettudatos magatartás jótékony hatásait. A városi infrastruktúra és közműfejlesztések az európai uniós környezetvédelmi előírásoknak megfelelően valósulnak meg.

Az épületek energiaraționalizálásának köszönhetően folyamatosan csökken az energia igény, melyet egyre nagyobb mértékben megújuló forrásokból és nem fosszilis energiából fedeznek. Így a szén-dioxid kibocsátás is jelentős mértékben visszaesik. A városi zöldterületek bővülnek, a parkok, gyalogos felületek, közterületek kedvező helyi mikroklímájának kialakítása megtörténik. A megújuló energiaforrások felhasználása a városi infrastruktúra fejlesztésében is egyre nagyobb hangsúlyt kap. Napelem-parkok kerülnek telepítésre. A napenergia lakossági felhasználása is egyre nagyobb méreteket ölt, szaporodnak a háztetőkön a napelemek. A fatüzelés és a fa alapanyagot felhasználó pellet tüzelés is terjed.

Fásítások és zöldfelület kialakítások nemcsak városképi, hanem kedvező környezeti és mikroklíma alakító hatásúak.

A kerékpáros-közlekedés városi hálózata teljessé válik, a környező településekkel való kerékpárút hálózat megépítésével széles körűen biztosított a munkahelyek és intézmények kerékpáros megközelítése. A munkába, ill. iskolába járás általános eszközévé válik a bicikli. Ennek eredményeként javul a népesség egészségi állapota és fittsége, csökken a személygépkocsi forgalom és a környezetszennyezés.

A közlekedési forgalom mérséklésével, a napenergia, geotermikus energia ill. biomassa helyi használatával és az épületek energiaraționalizálásával a fosszilis forrásból származó energiaigény – és ezzel a szén-dioxid kibocsátás – csökken.

A szelektív hulladékgyűjtés fejlődése a természeti erőforrásokkal történő takarékoságot szolgálja.

2.2.5. A kulturális, sport és szabadidős szolgáltatások bővítése és a hozzá tartozó humáninfrastruktúra fejlesztése, civil társadalom erősítése

Fejlesztési részcélok

- A kulturális, sport és szabadidős infrastruktúra és találkozási pontok fejlesztése, bővítése, minőségi javítása
- A város térségi kulturális, sport és szabadidő központ szerepének növelése.
- A kulturális, sport és szabadidős tevékenységek bővítésével, értékes programok szervezésével, és a közösségi kezdeményezések támogatásával fokozni a közösségteremtő erőt minden korosztály számára.
- A sport, a mozgás révén az egészséges életmódra való nevelés előmozdítása: „Egészséges város” program, egészségtudatosság növelése
- A kultúra, sport és szabadidő gazdasági, turisztikai szempontú fejlesztése.
- A civil társadalom erősítése, az önkormányzat, a közösségek és a magánszektor közötti együttműködés elmélyítése. Társadalmi együttélés- anti-diszkriminációs program
- Térségi gyermekprogramok
- Esélyegyenlőségi szempontok megvalósítása

A fenti célok megvalósulásával: javul a városi életminőség. Bővülnek a művelődéshez, sport-rekreációhoz kapcsolódó életmód programok, erősödik a helyi identitás és közösségi szellem. Ezen fejlesztések a város arculatának egyik meghatározó fokmérőjévé válnak és hozzájárulnak a város népességmegtartásához és új lakosok vonzásához. Folytatódik a kulturális, sport és szabadidős tevékenységekhez kapcsolódó infrastruktúrafejlesztés, új találkozási pontok jönnek létre.

Bővül a rekreációs és pihenőterületek száma a városban, ezek felszereltsége változatos és korszerű, esetenként tematikus parkok alakulnak ki. Ez hozzájárul a népesség tartalmasabb szabadidő eltöltéséhez és a mozgási, sportolási feltételek javulásával a lakosság egészségi állapotának javulásához is.

Kistelek életében a kultúra, művelődés és sport hagyományosan fontos szerepet tölt be, aminek bizonyítéka a számos kulturális, valamint sportrendezvény, a városban folyó művészeti képzések magas színvonala. A mozgásban gazdag, egészséges életmód elterjesztése minden korcsoportot megszólít, de különösen a fiatalokat és időseket. Ez érinti az iskolai sportfejlesztési feladatokat, a sportegyesületi támogatásokat, közterületi sportpályák bővítését, új játszóterek létesítését, városligeti rekreációs tér kialakítását, szabadidőpark létesítését. Bővül a kulturális és sport szervezetek és programjaik idegenforgalmi vonzereje.

Az egyházak és civil szervezetek, valamint önkéntesek szerepe folyamatosan bővül a szociális ellátásban, erősödik közreműködésük az idős-ellátásban, életkrízis-válságkezelésben, a hátrányos helyzetű gyerekekkel és kamaszokkal való foglalkozásban, egészségfejlesztő programokban, drogprevencióban és roma lakosság támogatásában. A civil szervezetek minden területen jelentős társadalmi tényezővé válnak.

2.2.6. Az oktatás fejlesztése, átszervezése, humán-erőforrásfejlesztés

Fejlesztési részcélok

- Az intézmények fenntartásának ésszerűsítése, szükség esetén az intézmények átszervezésével
- A helyi középiskolai oktatás fejlesztése
- A helyi oktatási kínálat bővítése. A „kötelező” és „nem kötelező” feladat ellátás keretében működtetett oktatás minőségi javítása
- Piacképes tudás megszerzésének biztosítása, munkaerő-piaci kompetenciák fejlesztése
- Az oktatás tárgyi infrastruktúrájának fejlesztése
- Idegen nyelvi ismeret és informatikai műveltség, IT technológia és infrastruktúra fejlesztése
- Oktatási és képzési rendszerek javítása, szakképzés, felnőttképzés fejlesztése, minőségi oktatáshoz való egyenlő hozzáférés, oktatásba való visszatérés lehetőségének biztosítása
- Egész életen át tartó tanulás, munkavállalók ismereteinek naprakésszé tétele, átképzéssel, továbbképzéssel
- Köznevelés- esélyteremtő szerepének javítása, hátránykompenzáció erősítése
- Pedagógus hivatás és életpálya megerősítése, pedagógusok szakmai fejlődése
- Kutatás, innováció, intelligens szakosodás fejlesztése
- Humán közszolgáltatásban dolgozók szak-, át- és továbbképzése
- Esélyegyenlőségi szempontok megvalósítása

A fenti célok megvalósulásával: az iskolázottsági szint emelkedik, a legalacsonyabban képzettek tudását is sikerül a munkaerő-piaci küszöb szintjére fejleszteni, a közép és felsőfokú végzettségűek száma növekszik, ami jó munkaerő háttérrel biztosít a hatékony gazdaságfejlesztéshez. Egyre szélesebb körben válik gyakorlattá az élethosszig tartó tanulás. Emelkedik a továbbtanulók száma. A hátrányos helyzetű tehetséges tanulókkal való külön foglalkozás és a felsőfokú iskolai előkészítő tanfolyamok eredményeként megnő az érettségizett és felsőfokú végzettségűek aránya. A felnőttképzés, átképzés hatására kevesebb lesz a munkanélküli az alacsonyán kvalifikált rétegekben is. Újabb munkalehetőségek keletkeznek az alacsonyabb képzettségűek számára is.

A lakónépesség nyelvtudás szintjének és informatikai műveltségének emelése a munkaerő versenyképességének megőrzését erősíti.

A kistéleki középfokú oktatás képessé válik a munkaerő-piaci igényekhez való rugalmas alkalmazkodásra, a szükséges szakmai oktatás, képzések, átképzések, továbbképzések szervezésére és lebonyolítására. A helyi középfokú oktatási intézmény térségi jelentőségűvé válik.

2.2.7. Az egészségügyi ellátás és szociális gondoskodás erősítése, közbiztonság és bűnmegelőzés

Fejlesztési részcélok

- A népesség életminőségének javítása
- Az egészségügyi és szociális intézmények és az infrastruktúra fejlesztése, elavult műszerállomány fejlesztése, korszerűsítése
- A lakosság állapotát befolyásoló egyenlőtlenségek csökkentése
- A jobb egészségi és szociális állapotot és azok fejlesztését segítő közösségi szintű kezdeményezések ösztönzése, támogatása
- Községi gondoskodás erősítése
- A megelőzés, a prevenció előtérbe helyezése
- Az idősekre való fokozott odafigyelés
- Családsegítés (krízishelyzetek), periférikus élethelyzetek felszámolása
- Biztos Kezdet szolgáltatás fejlesztése
- Szociális, gyermekjóléti, gyermekvédelmi és rehabilitációs intézmények fejlesztése
- Gondoskodó város: az élet minden területére kiterjedő biztonságot nyújtó város megteremtése
- A közbiztonság és bűnmegelőzés feltételeinek biztosítása a szükséges együttműködések kialakítása
- Esélyegyenlőségi szempontok megvalósítása

A fenti célok megvalósulásával: nő a város egészségügyi infrastrukturális és ellátási színvonala a különféle prevenciók intézkedések, egészségkultúra fejlesztése, mentálhigiénés intézkedések eredményeképp. Az egészségvédő és prevenciók programok zajlanak, az egészségtudatosság erősödik, a lakosság jó egészségi és munkaképes állapotának fenntartása sikeressé válik. Ezáltal az átlagos életkor emelkedik, javulnak a külterületi lakosok élethossz kilátásai is. A fejlesztések hatékonysága érdekében az önkormányzat törekszik a témával foglalkozó civil szervezetekkel együttműködni. A szociális ellátórendszer személyi és tárgyi feltételei javulnak, illetve infrastrukturálisan fejlődik.

Javul a szociális ellátottság, a szükséges infrastrukturális háttér kiépül. Erősödik a családsegítési és gyermekjóléti szolgáltatások hatékonysága. A társadalmi feszültség csökken, elindul a felzárkóztatás. A hátrányos helyzetű csoportok, különösen a nők, nagycsaládosok, fogyatékkal élők és idős lakosok körülményei javulnak. Javul az együttműködési készség. A célok megvalósulása által a város képessé válik a lakost teljes életútján át támogatni szociális és egészségügyi területen. Az egészségfejlesztő és egészségre nevelő programok által a lakosságban kialakul az egészségtudatos magatartás. Azonnali segítséget kapnak a krízishelyzetek kezelésében. Ezáltal a gazdasági szférára is pozitív hatást gyakorol az egészségügyi és szociális szektor. Az idősek száma folyamatosan emelkedik. Az idősgondozás hatékonysága fokozatosan javul. Az aktív és társadalmilag hasznos öregkor meghosszabbodik, növekszik az egészségben megélt évek száma. Az egyházak és civil szervezetek, valamint önkéntesek szerepe folyamatosan bővül a szociális ellátásban, erősödik közreműködésük az idős ellátásban, életkrízis-válság kezelésében, a hátrányos helyzetű gyerekekkel és kamaszokkal való foglalkozásban, egészségfejlesztő programokban, drog-prevencióban. A város közbiztonsága javul, a bűnelkövetések száma csökken, a Közbiztonsági és Bűnmegelőzési Stratégiában foglaltak megvalósulnak.

A nők helyzete folyamatosan javul. Elterjednek az atipikus munkavégzési formák, a gyermekjóléti intézmények kapacitása bővül és fejlesztési lehetőségeik javulnak.

A fogyatékkal élők helyzete folyamatosan javul.

Növekszik a rekreációs és pihenőterületek mérete és gyakorisága a város területén, mely hozzájárul a szabadidő tartalmasabb eltöltéséhez, erősíti a város családbarát funkcióit.

3. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ

3.1. A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása

Kistelek városa 2004-ben elkészített Településfejlesztési Konceptiójában megfogalmazott célokat, elképzeléseket a 2004 és 2014 közötti fejlesztéseknek köszönhetően túlnyomórészt megvalósította. Ezért szükségessé vált a Konceptió módosítása, frissítése, a város elkövetkezendő időszakára vonatkozó fejlesztési célok meghatározása, amelyek alapul szolgálnak az Integrált Településfejlesztési Stratégia elkészítéséhez.

A tervezés első szakaszában elkészült a Megalapozó vizsgálat a 314/2012. (XI.8.) kormányrendelet tartalmi követelményeinek megfelelően, így tartalmazza az Integrált Településfejlesztési Stratégiához és településrendezési eszközök készítéséhez szükséges legfrissebb társadalmi és gazdasági adatokat, rámutat a fejlődés, fejlesztés tendenciájára és értékelést is ad.

Kistelek hosszú távú célja a város lakosságának létszámnövekedése, magasabb életminőséget biztosító munkalehetőségek növelésével, megélhetési körülmények javításával. Tudatos városfejlesztéssel, a helyi gazdaság erősítésével, új vállalkozások, befektetések bevonásával, a turisztikai lehetőségek kiaknázásával Kisteleket folyamatosan növekvő kisvárossá kívánjuk alakítani, ahol mind a munkalehetőségek, mind az életszínvonal emelkedése, a lakossági szolgáltatások és a környezeti adottságok is vonzerőként hatnak, és a település eléri és túl is lépheti az egykor közel tízezres lakosság létszámot.

Mindez feltételezi a gazdaság megerősödését, a kijelölt ipari-gazdasági zóna beépülését. A lélekszám növekedéshez hozzájárul a turisztikai fejlesztések által ideiglenesen itt tartózkodók száma is.

3.2. A meghatározott területigényes elemek alapján javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a terület-felhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra

A Helyi Építési Szabályzat rendeletében (HÉSZ) Kistelek önkormányzata eddig is érvényesítette a célokat és prioritásokat, melyek a település hosszú távú érdekeit szolgálták. A településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI.8.)

Kormányrendelet (Elj.) átmeneti rendelkezései értelmében azonban a jelenleg hatályos Településszerkezeti terv és HÉSZ (együtt: Településrendezési eszközök) csak 2018. december 31-ig használhatók fel, azt követően hatályukat veszítik.

HÉSZ hiányában az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (Étv.) 18. § (2) bekezdés szerint:

„Ha egy adott területre vonatkozóan nincs hatályban helyi építési szabályzat vagy az nem szabályoz - a 13. § (2) bekezdésében előírt, illetőleg azok végrehajtására vonatkozó egyéb jogszabályokban rögzített követelményeknek megfelelően - teljeskörűen, építési munkát és egyéb építési tevékenységet végezni csak e törvény, valamint az építésügyi követelményekre vonatkozó egyéb jogszabályok megtartásával és csak akkor lehet, ha a célzott hasznosítás jellege, a kialakuló

telek mérete, a tervezett beépítés mértéke - beépítettség és építménymagasság - valamint módja, rendeltetése (terület felhasználása) illeszkedik a meglévő környezethez.”

Az idézett ún. „illeszkedési szabály” nem tesz lehetővé zöldmezős beruházásokat, ezért fel kell készülnie az önkormányzatnak az új HÉSZ megállapítására az Étv.13. § szerint, az Elj. tartalmi követelményeit követve, legalább a zöldmezős beruházásokkal érintett akcióterületekre vonatkozóan. A helyi szabályokat úgy kell lefektetni, hogy a lehető legnagyobb rugalmasságot biztosítson változó körülmények és igények esetén is és alkalmas legyen az ITS-ben lefektetett célok térbeli rendjének biztosítására.

Az önkormányzatnak a helyi gazdaság szabályozásában, valamint a gazdasági tevékenységekhez kötött adminisztratív és engedélyezési eljárások során tanúsított kiszámítható és átlátható magatartása csökkenti a gazdasági bizonytalanságot és a befektetések kockázatát.

3.3. Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökség érték alapú fenntartható fejlesztésére

A 2004. évi településrendezési tervműveletek során alapos részletességgel megtörtént a helyi épített értékek beazonosítása. A viszonylagos egységben megmaradt épületegyüttesek területeit a helyi szabályozás területi védelem alá vonta, amelyre sajátos előírásokat állapított meg. Ezek az előírások azóta is érvényben vannak. A helyi védelem alá vont terület a történeti város keresztalakzatának megfelelően az egymást keresztező országutak mentén négy irányba nyúlványos. Központi része műemléki környezetbe tartozik.

Kisteleken jelenleg egyetlen, országos védelem alatt álló épületet tartanak nyilván: a Kossuth téren elhelyezkedő Szent István Római Katolikus Templomot.

A 2004-ben elkészült építészeti örökségvédelmi hatástanulmány átfogó képet nyújtott Kistelek egyéb értékeiről. 22 db népi lakóházat, parasztpolgárházat vagy gazdaházat továbbá a zsidó temető sírköveit országos védelemre ajánlotta eredetiben megőrződött építészeti jegyeik vagy történeti értékük alapján. További 67 épületet ítélte a tanulmány helyi viszonylatban kiemelkedő értéknek és még 61 épületet jellegében megőrzendőnek. 35 értékes részlettel rendelkező épületet is nyilvántartásba vett (portál, ablak, gyalogkapu, deszkaoromzat, vakolatdíszes oromzat, napsugaras oromzat, kovácsoltvas kapu). Lajstromot nyertek az ablakok, kapuk, portálok, oromzatok jellegzetes motívumai is, hogy mintául szolgálhassanak az utókornak. A tanulmány az értékes utcaképeket és az emlékműveket is megörökítette.

Fontosak a tanulmányban nem tárgyalt egyéb építészeti értékek is, mint például egyedi építészeti elemek (esőcsatornák, tetőszellőzők), volt vasúti őrházak, vasútállomás területén található régi gőzmozdony állomás, a vasúti váró melletti régi betonbunker. Ki kell emelni Kistelek- a templomon túl - három legrégebbi épületét: a volt plébániahivatal (könyvtár), a városháza és az egykori Polgári Iskola, majd Rákóczi Iskola épületét.

A vizsgálat eredményeként összegyűjtött, építészeti értékű épületek és épületrészletek lehetőséget nyújtanak egyrészt arra, hogy azokból a város kiválassza azon épületek körét, amelyeket helyi védelem alá helyezve fenn kíván tartani hosszabb-rövidebb ideig az utókornak. Alapos átgondolást igényel a döntés, hogy hány helyi védelem alá helyezett épületet bír el a település. Azt azonban sohasem szabad szem előtt téveszteni, hogy amit egyszer engedünk elpusztulni, azt visszahozni már többet nem lehet.

Az 1996. évi törvény a természet védelméről rendelkezése szerint természetvédelmi oltalom alatt állnak azok az erdő, gyepek, nádas művelési ágú területek, művelés alól kivettként nyilvántartott, és nem építmény elhelyezésére szolgáló, vagy bányaművelés alatt nem álló földterületek, valamint mező- és erdőgazdasági hasznosításra alkalmatlan földterületek, melyeket elsősorban természet közeli állapotok jellemeznek. Ezek az ún. természeti területek, melyek jelentőségét az adja, hogy – általában a nagy kiterjedésű szántók közé ékelődve – a természetes élővilág számára menedékhelyet biztosítanak. A természeti területeken történő gazdálkodásra szigorú előírások

vonatkoznak, míg a művelési ágváltoztatáshoz a területileg illetékes természetvédelmi hatóság engedélye szükséges.

A Kistelek belterületén lévő Bábic-tó Európában egyedülálló társulásnak ad otthont: lakott területen belül, U-alakban körbevéve lakott ingatlanokkal, és egyre csökkenő vízfelülettel és madárállománnyal.

Az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény alapján a *tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület*: „országos területrendezési tervben megállapított, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben alkalmazott övezet, amelybe a természeti adottságok, rendszerek, valamint az emberi tevékenység kölcsönhatása, változása következtében kialakult olyan területek tartoznak, amelyek a táj látványa szempontjából sajátos és megkülönböztetett fontosságú, megőrzésre érdemes esztétikai jellemzőkkel bírnak.”

2015. január 1-től az illetékes nemzeti park igazgatóság szolgáltat adatot a területre vonatkozóan. Kistelek területén a Müllerszéki-tó és környéke tartozik az országos övezetbe. Az övezet által lefedett területen vízgazdálkodási, vasúti közlekedési, mezőgazdasági rendeltetésen kívül a szerkezeti terv beépítésre szánt területet is kijelöl, amelyek esetében a helyi előírások értelmében „csak fa-, vagy vakolt, illetve látszó téglafalazatú és természetes anyaggal (nád, faszindely, szilikát cserép) fedett épületek helyezhetők el.”

Egyedi tájértékek: tanyasi iskolák, külterületi vasútállomás épület, jellegzetes tájrészletek.

Kistelek városának célja a fent felsorolt értékek megőrzése és szükség esetén megújítása.